

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 17-02-54589 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

מדינת ישראל

המאשימה:

נגד

הנאשמים:

1. אושרי שרון, ת"ז 025392978
2. שחר שרון, ת"ז 023037948
3. ווי אנקור בע"מ
4. דן מועלם, ת"ז 052196011 (הסתיים)
5. יוסף צייגר, ת"ז 065470049
6. גלעד צור, ת"ז 029720778
7. הראל טכנולוגיות מידע בע"מ
8. רמי נחום, ת"ז 054738307
9. יעקב נוה, ת"ז 008799439 (הסתיים)
10. טריפל סי מחשוב ענן בע"מ
11. יואב ויינברג, ת"ז 057245680 (הסתיים)
12. רון וישניצר, ת"ז 056755689
13. יעל רות רובינשטיין, ת"ז 025129453 (הסתיים)
14. א. מ. ת. מיחשוב בע"מ (הסתיים)
15. חיים שוחט, ת"ז 016782310
16. מטריקס אי.טי. אינטגרציה ותשתיות בע"מ

גזר דין – נאשם 2

(נוסח מותר בפרסום)

1. הנאשם 2 (הנאשם) הורשע על יסוד הודאתו ובהתאם לכתב אישום מתוקן שהוגש בעניינו בעבירות לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (החוק או חוק התחרות) ובעבירות קבלת דבר במרמה לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977 (חוק העונשין). הכרעת הדין ניתנה לאחר שלבית המשפט הוצג הסדר טיעון שכלל, בין היתר, הסכמה כי המאשימה תבקש לגזור על הנאשם מאסר לריצוי בפועל, לריצוי בין כותלי הכלא, לתקופה של 9 חודשים והנאשם יטען בעניין זה כרצונו. לאחר שנשמעו הטיעונים לעונש והושלם כל הדרוש, הגיעה העת לגזור את הדין.

כתב האישום המתוקן

2. להלן יובאו עיקרי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה הנאשם ושעל פיו הורשע.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

3. עניינו של כתב האישום בעסקאות רכש בתחום המחשוב. לקוח המבקש לבצע רכש בתחום המחשוב, מוציא לעיתים בקשה להצעת מחיר (בל"מ) ביחס לרכש המבוקש. חלק ניכר מהאישומים נסבים על פניות לקבלת הצעות מחיר לרכש מחשוב עבור התעשייה האווירית לישראל בע"מ (התע"א). בהתאם לחלק הכללי של כתב האישום התע"א היא חברה ממשלתית העוסקת בעצמה ובאמצעות חברות בנות, בפיתוח, ייצור, שיווק והפעלה של קשת רחבה של מערכות מתקדמות בתחום הצבאי. אלתא מערכות (אלתא) היא חברה בת של התע"א, אשר אחראית על רכש האלקטרוניקה בתע"א, ומפעל ממך (ממך) הינו מרכז המחשוב של התע"א אשר מרכז עבורה רכש מחשוב.
4. הנאשם שימש במועדים הרלבנטיים לכתב האישום כמנהל תיק לקוחות בחברת ווי! בע"מ (חברת ווי) שעסקה, בין השאר, בתחום תשתיות המיחשוב. החברות הראל טכנולוגיות מידע בע"מ (הראל), טריפל סי מחשוב בע"מ (טריפל סי) א.מ.ת. מחשוב בע"מ (א.מ.ת.) ומטריקס איי. טי. אינטגרציה ותשתיות בע"מ (מטריקס) עסקו אף הן במועדים הרלבנטיים לכתב האישום בתחום תשתיות המחשוב.
5. הנאשם הורשע בעבירות על חוק התחרות ובעבירות קבלת דבר במרמה שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן בשנים עשר אישומים.
6. להלן עיקרי האישומים:

אישום ראשון – פרויקטים תע"א:

עובר לתאריך 5.5.09, היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו החברות ווי, הראל וטריפל סי תחלקנה ביניהן זכייה בפרויקטים של התע"א. הצדדים קבעו לחלק את הפרויקטים כך שחברות שלא החלו בטיפול בפרויקט לא תגשנה הצעות מחיר או שתגשנה הצעות גבוהות יותר מחברה שהחלה בטיפול בפרויקט. הצדדים אף הסכימו לאזן את סכומי הזכייה ביניהן על ידי רכש גומלין של חברה אחת מחברתה. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בפגישה, שיחות טלפון ובדואר אלקטרוני.

במהלך חודש ספטמבר 2009 פנתה אלתא למספר חברות לקבלת הצעות מחיר עבור פרויקט אינדירה (בל"מ אינדירה). בהתאם להסכמה שתוארה לעיל, במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2009, היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל וטריפל סי תגשנה הצעות גבוהות מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ אינדירה. הצדדים הגיעו להסדר ביחס לבל"מ אינדירה, בין היתר, בשיחות ובדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

הצעותיהם בהתאם להסדר. הצעות המחיר שהועברו היו בסכומים של למעלה מ-300,000 דולר. חברת ווי נבחרה לביצוע בל"מ אינדירה.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(2), 4 ו-55א(ב) לחוק.

אישום שני – מעבדת VMWARE לפרויקט כיפת ברזל – דצמבר 2009 :

בתאריך 15.12.09 פנתה אלמא בבקשה לקבלת הצעת מחיר מחברת ווי ומהראל עבור מעבדת VMWARE (בל"מ מעבדת VMWARE). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל תגיש הצעה גבוהה מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ מעבדת VMWARE. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו את הצעותיהם בהתאם להסדר כאשר חברת ווי הגישה הצעה סופית ע"ס כ-55,000 דולר ואילו הראל הגישה הצעה ע"ס כ-60,000 דולר. לאחר קבלת ההצעות החליטה אלמא שלא לרכוש רכיב אחד מאלו שפורטו בבל"מ מעבדת VMWARE ובהתבסס על ההצעות האמורות בחרה לבצע את הרכש מחברת ווי בסך כ-30,000 דולר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(2), 4 ו-55א(ב) לחוק.

אישום שלישי – פרויקט בולטימור – בל"מ מינואר 2010 :

בחודש ינואר 2010 או בסמוך לכך פנתה אלמא למספר חברות לקבלת הצעות מחיר עבור פרויקט בולטימור (בל"מ בולטימור). במהלך החודשים ינואר-פברואר 2010 היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו חברת ווי וטריפל סי תגשנה הצעות גבוהות מהראל על מנת לאפשר להראל לזכות בבל"מ בולטימור בסך כ-500,000 דולר. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(2), 4 ו-55א(ב) לחוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

אישום רביעי – פרויקט כלניות – בל"מ מיוני 2010 :

בתאריך 7.6.10 פנתה אלמא בבקשה להצעת מחיר למספר חברות עבור פרויקט כלניות (בל"מ כלניות). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל וטריפל סי תגשנה הצעות גבוהות מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ כלניות. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר. חברת ווי נבחרה לביצוע בל"מ כלניות בסך כ- 360,000 דולר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק.

אישום חמישי – פרויקט טארפ – בל"מ מיולי אוגוסט 2010 :

בתאריך 6.7.10 פנתה אלמא למספר חברות בבקשה לקבלת הצעת מחיר לאספקת ציוד מחשוב (בל"מ טארפ). במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2010 היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו חברות ווי וטריפל סי תגשנה הצעות גבוהות מזו של הראל על מנת לאפשר להראל לזכות בבל"מ טארפ. בתמורה הסכימה הראל לרכוש מחברת ווי את מערכות האחסון בבל"מ טארפ. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בשיחות ובדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר, כאשר הראל נבחרה לביצוע בל"מ טארפ בסך של כמיליון דולר, ורכשה את מערכות האחסון מחברת ווי בסך של כ- 240,000 דולר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק.

אישום שישי – פרויקט טלסקופ – בל"מ מפברואר 2011 :

במהלך חודש פברואר 2011, או בסמוך לכך, פנתה אלמא למספר חברות בבקשה לקבלת הצעת מחיר עבור פרויקט טלסקופ/אוצר המלך (בל"מ טלסקופ/אוצר המלך). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל וא.מ.ת תגשנה הצעות גבוהות מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ טלסקופ/אוצר המלך. הצדדים הגיעו להסדר בין היתר בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר וחברת ווי נבחרה לביצוע בל"מ טלסקופ/אוצר המלך תמורת סך של כ-100,000 דולר. הנאשם לא גילה לאלמא את עובדת התיאום. בהסתמך על כך התקבלה הנחת הדעת של אלמא בדבר כשרות ההצעה של חברת ווי (ראו לעניין הנוסח בהקשר זה הודעת המאשימה מיום 27.7.21).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק; ובעבירה של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

אישום שביעי – פרויקט גלקטיקה – בל"מ ממאי-יוני 2011 :

בתאריך 30.5.11 פנתה ממן למספר חברות לצורך קבלת הצעות מחיר עבור פרויקט גלקטיקה (בל"מ גלקטיקה). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו חברות ווי ובינת תגשנה הצעות גבוהות מזו של הראל על מנת לאפשר להראל לזכות בבל"מ גלקטיקה. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר כאשר הראל נבחרה כזוכה בבל"מ גלקטיקה בסך כ- 630,000 דולר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק.

אישום שמיני – פרויקט אורנים – בל"מ מספטבר 2011 :

במהלך חודש ספטמבר 2011 פנתה ממן למספר חברות לצורך קבלת הצעות מחיר עבור פרויקט אורנים (בל"מ אורנים). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל, א.מ.ת ומטריקס תגשנה הצעות גבוהות מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ אורנים. הצדדים הגיעו להסדר בין היתר בשיחות ובדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו את הצעותיהם בהתאם להסדר, כאשר חברת ווי הגישה הצעה בסך כ- 388,000 דולר.

בתאריך 5.9.11 ובהמשך להליך הרכש אשר החל בבל"מ אורנים, התקיים תיחור אינטרנטי עבור פרויקט אורנים (תיחור אורנים). בתיחור אורנים השתתפו החברות ווי, הראל, א.מ.ת ומטריקס. במהלך תיחור אורנים היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו חברת ווי תזכה בתיחור אורנים כאשר הראל, א.מ.ת ומטריקס תגשנה הצעות סופיות גבוהות מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בתיחור. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר בשיחות טלפון ובשליחת הודעות כתובות. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר. חברת ווי נבחרה לביצוע הפרויקט בעבור סך של 362,400 דולר.

הנאשם לא גילה לממן את עובדת התיאום. בהסתמך על כך התקבלה הנחת הדעת של ממן בדבר כשרות ההצעות של חברת ווי.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק; ובעבירה של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

אישום תשיעי – מדף נטאפ לאלביט אלאופ – ספטמבר 2011 :

במהלך חודש ספטמבר 2011 פנתה חברת אלביט תעשיות מערכות אלקטרואופטיקה אלאופ בע"מ (אלאופ) בבקשה לקבלת הצעות מחיר ממספר חברות להרחבת מערכת אחסון קיימת (בל"מ אלאופ). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל תגיש הצעה גבוהה מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ אלאופ. הצדדים הגיעו להסדר בין היתר בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר. חברת ווי נבחרה לביצוע בל"מ אלאופ בסך כ- 60,000 דולר. הנאשם לא גילה לאלאופ את עובדת התיאום. בהסתמך על כך התקבלה הנחת הדעת של אלאופ בדבר כשרות ההצעה של חברת ווי.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק; ובעבירה של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

אישום עשירי – מרכז מיפוי ישראל – אוקטובר 2011 :

בתאריך 11.9.11 פרסם המרכז למיפוי ישראל (מפ"י), שהוא יחידת סמך מקצועית במשרד השיכון והבינוי, מכרז ע/357 לתוספת דיסקים לנטאפ כולל רכישה, התקנה ותחזוקה במפ"י (מכרז מפ"י). במהלך חודשים ספטמבר ואוקטובר, עובר ליום 11.10.11 שהיה המועד האחרון להגשת הצעות במכרז מפ"י, היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו א.מ.ת תגיש הצעת מחיר גבוהה מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות במכרז מפ"י. בתמורה הוסכם כי חברת ווי תרכוש את הרכיבים הנדרשים למכרז מפ"י מא.מ.ת. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר בשיחות ובדואר אלקטרוני. חברת ווי וא.מ.ת הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר. חברת ווי זכתה במכרז מפ"י בסך כ- 450,000 ש.ה. הנאשם לא גילה למפ"י את עובדת התיאום. בהסתמך על כך התקבלה הנחת הדעת של מפ"י בדבר כשרות ההצעה של חברת ווי.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק; ובעבירה של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

אישום אחד עשר – מערכות אחסון - בל"מ מינואר 2012 :

בתאריך 11.1.12 פנתה ממך לחברת ווי ולהראל וביקשה הצעות מחיר ל-5 מערכות אחסון מבית IBM (בל"מ מערכות אחסון). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו הראל תגיש הצעה גבוהה מזו של חברת ווי על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בבל"מ מערכות אחסון. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בדואר אלקטרוני. הצדדים הגישו את הצעותיהם בהתאם להסדר. חברת ווי נבחרה לבצע את בל"מ מערכות אחסון בסך כ- 80,000 דולר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק.

אישום שנים עשר – שרתי X לפרויקט MPR – בל"מ ממרץ 2012

במהלך חודש מרץ 2012 פנתה ממך לחברת ווי, הראל וטריפל סי לצורך קבלת הצעות מחיר לרכישת שרתי X עבור פרויקט MPR (בל"מ MPR). במועד סמוך היו הנאשם ואחרים צדדים להסדר לפיו חברת ווי תגיש הצעת מחיר גבוהה מזו של הראל על מנת לאפשר להראל לזכות בבל"מ MPR. הצדדים הגיעו להסדר, בין היתר, בדואר אלקטרוני. חברת ווי והראל הגישו הצעותיהם בהתאם להסדר. הראל זכתה ונבחרה לביצוע בל"מ MPR בסך של כ- 340,000 דולר.

הנאשם הורשע בעבירה של צד להסדר כובל, לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים 2(א), 2(ב)(1), 2(ב)(3), 4 ו-55א(ב) לחוק.

הסדר הטיעון והכרעת הדין

7. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בכתב האישום המתוקן. הנאשם הורשע בעבירות של צד להסדר כובל לפי סעיף 47(א)(1) לחוק התחרות כנוסחו ערב יום תחילת תיקון מס' 21, בצירוף סעיפים שונים, וזאת בשנים עשר אישומים; וכן בעבירות של קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 לחוק העונשין, וזאת בארבעה אישומים.

8. הכרעת הדין ניתנה ביום 13.6.21 לאחר שלבית המשפט הוצג הסדר טיעון שכלל, בין היתר, הסכמה לעניין רכיב הקנס והמאסר על תנאי וכן הסכמה כי המאשימה תבקש לגזור על הנאשם מאסר בפועל לריצוי בין כותלי הכלא לתקופה של 9 חודשים והנאשם יטען בעניין זה כרצונו. לבקשת הנאשם, ומבלי שיהיה בכך כדי לחוות דעה ביחס לעמדה העונשית התקבלה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

חוות דעת של הממונה על עבודות, לפיה נמצא הנאשם מתאים לעבודות שירות (חוות דעת מיום 20.7.21). ביום 20.7.21 נשמעו בהרחבה הטיעונים לעונש. אשת הנאשם העידה והובאו ראיות שונות לעניין מצבו האישי והכלכלי של הנאשם. בהמשך הותרה, לבקשת הנאשם, השלמת טיעון קצרה בעניין מסוים. משהושלם כל שנדרש, הגיעה העת לגזור את הדין.

9. בטרם דיון, ולמען הזהירות, יובהר כי האמור בגזר דין זה נסמך על עובדות כתב האישום המתוקן, על הסדר הטיעון וההסכמות שבו ועל טענות הצדדים לעונש. גזר הדין מתייחס אך לנאשם שכאן. אין בו כדי לחוות כל דעה או עמדה ביחס לאחרים שנאשמו בפרשה ושעניינם עודנו מתברר.

מתחם העונש ההולם

10. העיקרון המנחה בענישה – כפי שנקבע בס' 40 לחוק העונשין – הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. על פי הוראת ס' 40(א) לחוק העונשין על בית המשפט לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה ולשם כך להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. לא היתה מחלוקת בין הצדדים כי ראוי לקבוע מתחם ענישה אחד לכלל האישומים והעבירות בהם הורשע הנאשם (ס' 40(א) לחוק העונשין, ע' 486 ש' 9, ע' 496 ש' 25-27, כלל ההפניות לפרוטוקול מתייחסות לדיון מיום 20.7.21). בנסיבות העניין שלפניי, ובשים לב לזיקה העניינית בין האישומים, יש הצדקה לילך בדרך זו של קביעת מתחם ענישה אחד תוך התייחסות כוללת לאישומים ולעבירות שבהן הורשע הנאשם (ראו, למשל, ע"פ 2770/19 כץ נ' מדינת ישראל הערת כבוד השופט ע' פוגלמן בפסקה 10 לפסק דינו (3.5.20), שם הפנה לע"פ 6339/18 בלווא נ' מדינת ישראל בפסקה 59 סיפא לפרק גזר הדין (15.1.20), להלן: עניין בלווא; וכן ת"פ (מחוזי י-ם) 54822-08-15 מדינת ישראל נ' כהן בפסקה 4 לגזר דינו של כבוד השופט ע' שחם (14.3.21), להלן: עניין כהן; כך נעשה גם בת"פ (מחוזי י-ם) 24177-02-17 מדינת ישראל נ' בבלפר בפסקה 19 לגזר דינה של כבוד השופטת ח' זנדברג (14.6.20), להלן: עניין בבלפר). לצד זאת, יש לזכור כי בגזירת העונש יש להתחשב גם במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן על מנת לשמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים לבין העונש (ס' 40(ג) לחוק העונשין).

12. נפנה עתה לבחינת השיקולים הרלבנטיים לקביעת מתחם העונש ההולם.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

הערך המוגן

13. הערך החברתי המוגן שנפגע מביצוע העבירה של צד להסדר כובל הוא הערך של התחרות החופשית, שלגביו נקבע כי הוא ערך מרכזי בשיטתנו הכלכלית, החברתית והמשפטית. נפסק כי "הערך העומד בבסיסם של דיני ההגבלים העסקיים הוא הערך בדבר קיומה של תחרות חופשית. תחרות כזו מבטיחה לצרכן כי מהיצע המוצרים בשוק הוא יוכל לבחור ולרכוש את המוצר האיכותי ביותר, במחיר הזול ביותר... לא בכדי כינה הנשיא ברק את דיני ההגבלים העסקיים כ"מגנא כרסא" של זכויות הצרכן... התחרות החופשית אף מעניקה ליצרן תמריץ לפתח ולחדש את מלאי המוצרים, ולא לקפוא על שמריו, שאם יעשה כן, יוכל לנסות לזכות ביתרון יחסי על פני מתחיריו, יתרון שרווח בצדו. ברי כי מהתפתחות זו יוצא גם הצרכן נשכר, אולם תחרות חופשית היא גם תנאי הכרחי לקיומו של משק יעיל ובריא, ואף לצמיחה כלכלית. התחרות מעודדת יזמות, גורמת לשיפור מתמיד של היצע המוצרים בשוק ולהדחתם של יצרנים בלתי יעילים ממנו... כל אלה הפכו את ערך התחרות החופשית לערך מרכזי בשיטתנו הכלכלית, החברתית והמשפטית, ודיני ההגבלים העסקיים מבטאים הכרה זו" (ע"פ 7829/03 **מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ** בפסקה 13 לפסק דינו של כבוד השופט א' א' לוי (14.7.05), להלן: **עניין אריאל**).

14. בארבעה מן האישומים הורשע הנאשם גם בעבירות של קבלת דבר במרמה. הערך החברתי המוגן בעבירה זו הוא חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה. הפגיעה בחופש זה כתוצאה ממעשה המרמה שהביאה עמה יתרון למרמה היא שעומדת ביסודות העבירה (למשל, ע"פ 37/07 **פרג נ' מדינת ישראל** בפסקה 70 לפסק דינו של כבוד השופט א' א' לוי (10.3.08); ע"פ 752/90 **ברזל נ' מדינת ישראל** בפסקה 48 לפסק הדין (1.3.92)).

מדיניות הענישה הראויה – פסיקת בית המשפט העליון

15. בכל האמור במדיניות הענישה הראויה בתחום דיני התחרות התווה בית המשפט העליון, פעם אחר פעם וכבר לפני שנים רבות "מדיניות ברורה ועקבית באשר לענישה הראויה בעבירות בתחום ההגבלים העסקיים, לפיה ככלל יש להטיל על מבצעה של עבירות בתחום זה עונשים של מאסר בפועל שלא בדרך של עבודות שירות" (ע"פ 7014/06 **מדינת ישראל נ' לימור** בפסקה 72 לפסק הדין, וראו ההפניות שם לפסיקה קודמת (4.9.07), להלן: **עניין לימור**). בהקשר זה נאמר כי "... בהטלת עונש של מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות אין בחלק גדול מן המקרים... כדי להגשים את תכליות הענישה בתחום ההגבלים העסקיים, והוא עשוי להידאות לצדדים להסדר כ"עסקה משתלמת"... יעילותו של עונש המאסר בפועל נעוצה בהשלכות הקשות,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

שפעמים רבות אינן ניתנות לכימות כספי, המלוות נאשם שהיה עד כה "בעל בעמיו" בעקבות עונש המאסר שנגזר עליו. בעונש זה יש גם כדי לספק תגמול הולם לחומרה המיוחסת לעבירות בתחום ההגבלים העסקיים" (שם, בפסקה 72-73). הודגש כי שומה על בית המשפט להציב מדיניות עונשית זו כנקודת מוצא וליישמה בפועל בהעדר נסיבות מיוחדות (שם, בפסקה 74).

בפרשה אחרת נאמר ש"יש להדגיש כנקודת מוצא, כי בית משפט זה חזר והטעים את החומרה היתרה הנובעת לעבירות כלכליות ואת הצורך להחמיר בענישה על עבירות אלה בכלל ועל עבירות לפי חוק ההגבלים העסקיים בפרט ... עוד הודגש, כי נוכח הקושי הרב הטמון בחשיפתן של עבירות לפי חוק ההגבלים העסקיים והצורך להרתיע נאשמים פוטנציאליים מביצוע עבירות מסוג זה, ראוי כי יוטלו במקרים אלו עונשי מאסר בפועל שלא על דרך של עבודות שירות" (ע"פ 1656/16 **דוידוביץ נ' מדינת ישראל** בפסקה 106 לפסק דינו של כבוד השופט י' דנציגר (20.3.17) להלן: **עניין דוידוביץ**). לצד זאת צוין כי יש להמשיך במגמת ההחמרה בענישה בעבירות הגבלים עסקיים בהדרגתיות (שם, בפסקאות 107-112).

בפסיקה שבאה לאחר מכן המשיך בית המשפט העליון "לפסוע בדרך סלולה זו" של החמרה בענישה בעבירות הגבלים עסקיים והטעים כי "אמנם על מגמת ההחמרה של הענישה בעבירות הגבלים עסקיים להימשך בהדרגתיות ולא ב"קפיצות", ואולם עליה להיות עקבית וברורה" (ע"פ 1408/18 **מדינת ישראל נ' בן דרור** בפסקאות 46-47 לפסק דינה של כבוד השופטת ד' ברק-ארז (21.8.18), להלן: **עניין בן דרור**). בית המשפט העליון שב וקבע שם כי "נקודת המוצא לענישה בתחום ההגבלים העסקיים חייבת להיות גישה מחמירה ברורה המתבטאת בהטלתם של עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח" (שם, בפסקה 46). בית המשפט עמד שוב על הטעמים ביסוד מדיניות זו שנועדה "... לתת ביטוי הולם לפגיעה החמורה באינטרס הציבורי שנגרמת מביצוען של עבירות הגבלים עסקיים... עבירות שפוגעות בחיי הכלכלה, ולכן גם בכל אחד ואחת מבני ובנות החברה. הן פוגעות בנשמת אפה של הכלכלה החופשית וברווחתם של יחידים כאחד. זאת ועוד, עבירות כלכליות, בהן עבירות על חוק ההגבלים העסקיים, הן עבירות אינסטרומנטליות שמבוצעות לרוב לאחר שהעבריין ביצע תחשיב כלכלי של התועלת מול הנזק שיגרמו לו מביצוע העבירה. על כן, ניתן לייחס משנה תוקף להנחה של מדיניות הענישה הנוהגת צפויה להיות השפעה על הכוונת ההתנהגויות בתחום זה. על כך יש להוסיף את הקושי הרב הכרוך בחשיפת עבירות הגבלים עסקיים אשר מחייב קיומו של מסר הרתעתי הולם דרך קביעת מדיניות ענישה מחמירה" (שם, וראו גם פסק דינו של כבוד השופט ע' גרוסקופף באותה פרשה בדבר אפקט ההרתעה בענישה מאחורי סורג ובריח במיוחד בשים לב לכך שמדובר בנאשמים שהם "אנשים נורמטיביים" שמאסר כאמור ולו לתקופה קצרה הוא משמעותי ומרתיע עבורם). בית המשפט הוסיף וקבע כי "כחלק ממגמת ההחמרה בענישה בעבירות הגבלים עסקיים, וכדי לחזק את המסר ההרתעתי הכרוך בריצויים של עונשי מאסר, ככלל, על עונש המאסר בפועל כולו להתבצע מאחורי סורג ובריח" (שם, בפסקה 48). צוין כי פיצול תקופת

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

המאסר בפועל כך שחלקה ירוצה מאחורי סורג ובריש וחלקה בעבודות שירות אינו דרך המלך, כי במובן זה יש מקום לצעד נוסף בהשוואה להכרעות שהתאימו בעבר, וכי מקום בו נמצאה הצדקה למאסר מאחורי סורג ובריש הכלל הוא שעונש המאסר בפועל יבוצע במלואו במתכונת זו (שם). (לפסק דין נוסף בו חזר בית המשפט העליון בהסכמה על מדיניות הענישה הנזכרת ועל מגמת ההחמרה בענישה, ראו עניין בלווא בפסקה 60-61 לפרק גזר הדין (15.1.20)).

16. בזיקה לאמור התייחס ב"כ הנאשם בטיעונו לתיקון חוק העונשין המאפשר להורות (כהוראת שעה) על נשיאת העונש בעבודות שירות מקום בו נגזר על נאשם מאסר בפועל לתקופה שאינה עולה על תשעה חודשים, היינו מעבר לתקופה של שישה חודשים שנהגה בעבר. ב"כ הנאשם טען כי התיקון האמור שבא בעקבות דו"ח "הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים" מנובמבר 2015 (דו"ח דורנר) מעיד כי יש להסתפק בעבירות מעין אלה בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות. בהקשר זה ביקש להיבנות מדברי כבוד השופט י' דנציגר בפסקה 105 בעניין דוידוביץ. אלא שאין באמור שם משום תמיכה בכך שתיקון החוק כאמור מצדיק סטייה ממדיניותו העקבית של בית המשפט העליון לפיה נקודת המוצא לענישה בתחום ההגבלים העסקיים חייבת להיות גישה מחמירה ולהתבטא בעונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריש. אדרבא. גם כבוד השופט י' דנציגר הדגיש בדבריו שם את המאפיינים הייחודיים של העבירות הכלכליות ואת חשיבותה ויעילותה של ההרתעה בעבירות אלה, תוך שהביע ספק ביחס לתחולת מסקנות דו"ח דורנר על אותן עבירות, ותוך הדגשה פעם נוספת של מדיניות הענישה שהתווה בית המשפט העליון (שם בפסקאות 105-106). הלכה למעשה, גם לאחר תיקונו האמור של חוק העונשין המשיך בית המשפט העליון ללכת באותו התלם וחזר על עמדתו להטלת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריש בשל ערכה המרתיע של ענישה מסוג זה (ראו עניין בלווא, שם, וראו גם עניין כהן). יוצא, כי הרחבת סמכותו של בית המשפט להטיל עונש של מאסר בדרך של עבודות שירות, אינה מקרינה במידה משמעותית על המקרה הנוכחי.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

17. נידרש עתה לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות שבהן הורשע הנאשם ולתמונה העולה ממכלול המעשים נושא כתב האישום המתוקן.

הנאשם הורשע בעבירות של צד להסדר כובל ובעבירות של קבלת דבר במרמה. ההסדרים שהנאשם היה צד להם – הסדרים כובלים ביחס למחיר ולחלוקת שוק – באים בגדר החזקות החלוטות הקבועות בס' 2(ב) לחוק התחרות. ביחס להסדרים מעין אלה נקבע כי מדובר בהסדרים אסורים *Per Se*, "הסדרים האסורים מטבע בריאתם" (עניין אריאל, בפסקה 16)

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

המקימים חזקה להתקיימותה של פגיעה בתחרות (למשל, ע"פ 2560/08 מדינת ישראל נ' וול בפסקה פ"ג-פ"ד לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (6.7.09), להלן: **עניין וול**). חלק הארי של ההסדרים נעשה ביחס להליכים תחרותיים – בקשות להצעות מחיר – של התע"א, שהיא חברה ממשלתית שעיסוקה בפיתוח, ייצור, שיווק והפעלה של קשת רחבה של מערכות מתקדמות בתחום הצבאי. עם זאת, ספק בעיני אם די בכך כדי להסיק פגיעה פוטנציאלית בביטחון המדינה, כפי שטענה המאשימה. תיאומים נעשו גם ביחס להליכים תחרותיים – מכרז ובקשה לקבלת הצעת מחיר – של גורמים נוספים: מפ"י, שהיא יחידת סמך במשרד הבינוי והשיכון וחברת אלאופ. בעשיית הסדרים כובלים כלפי מספר גורמים שונים יש ממד של חומרה. נפסק גם כי יש לייחס חומרה רבה למעשה של תיאום מכרז ציבורי (ע"פ 7068/06 מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ בפסקה 13 לפסק דינה של כבוד השופטת ע' ארבל (31.5.07); וראו והשוו גם עניין בן דרור בפסקה 43-44 שם) נאמרו דברים דומים ביחס להליכים תחרותיים של רשויות ציבור ובהם מכרזים, דמויי-מכרז ומסגרות נוספות של בדיקת הצעות מחיר מתחרות).

כאמור, הנאשם הורשע בעבירת צד להסדר כובל בשנים עשר אישומים שונים. מדובר במספר גדול של אישומים ועבירות. לכך יש משקל ממש לחומרה. ההסדרים הכובלים היו תדירים. הם נעשו לאורך תקופה ממושכת, כשלוש שנים, ועד סמוך לפני פתיחת החקירה הגלויה. ההיקף הכספי המצטבר של הליכי התיחור באישומים עמד על כ-3.5 מיליון דולר. מדובר בסכום משמעותי. העבירות הן עבירות אינסטרומנטליות שנעשות דרך כלל כפועל יוצא של תכנון מוקדם להבדיל מדחף רגעי. בזיקה לאמור יצוין כי באישום הראשון הורשע הנאשם גם בהסדר כובל בעל תחולה כללית שכלל הסכמה בנוגע לחלוקת פרויקטים של התע"א ועל איזון סכומי הזכויות בין הצדדים להסדר על ידי רכש גומלין ביניהן, וזאת לצד הסדר נוסף שנעשה בהתאם להסכמה הכללית שעניינו תיאום בפרויקט מסוים. באישום החמישי הורשע הנאשם בהסדר שכלל מלבד הסכמה על הגשת הצעות גבוהות שיאפשרו להראל לזכות בבל"מ נושא הפרויקט שם, גם הסכמה של הראל לרכוש בתמורה ציוד מחברת ווי. האישום השמיני כלל שני הסדרים: לכתחילה בשלב הוצאת הבל"מ נעשה הסדר שנועד לתאם את ההצעות השונות באופן שיאפשר לחברת ווי לזכות; ובהמשך משהתקיים תיחור אינטרנטי גובש גם ביחס אליו הסדר, נוסף, בדבר הגשת הצעות גבוהות בידי אחרים על מנת לאפשר לחברת ווי לזכות בתיחור. בנוסף, על פי כתב האישום המתוקן בו הורשע הנאשם, הצדדים הגישו את הצעותיהם בהתאם להסדרים, היינו פעלו ליישומם בפועל של ההסדרים. לביצועם בפועל של ההסדרים יש משקל לחומרה (כידוע, יישומו של הסדר כובל אינו יסוד מיסודות העבירה שמתגבשת עם שכלול ההסדר, ע"פ 7399/95 נחושטן תעשיות מעליות בע"מ נ' מדינת ישראל בפסקה 6(ב) לפסק דינו של כבוד השופט י' קדמי (19.4.98); עניין בן דרור, בפסקה 23 לפסק

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

דינה של כבוד השופטת ד' ברק-ארז; עניין וול, בפסקה רי"ח שם נקבע כי ביצועו בפועל של הסדר כובל יכול להוות שיקול לחומרה).

התמונה העולה היא של ריבוי הסדרים אסורים, לאורך זמן, בהיקף כספי משמעותי, לרבות הסדר בעל תחולה כללית והסכמות על איזון כספי על ידי רכש גומלין, והסדרים שיצאו מהכח אל הפועל. בכל אלה יש כדי לשקול לחומרה.

18. ב"כ המאשימה טען כי הישנות העבירה וביצוע עבירות באורח חוזר ושיטתי יש בו כדי להעצים את הפגיעה בתחרות, בכלל זאת נוכח האמון וההסתמכות שנוצרים בין הצדדים להסדרים והקטנת אי הוודאות והחשש הטבוע בכל צד מפני התנהגות רעהו להסדר. ב"כ המאשימה סמך טענותיו על דברי בית המשפט העליון בעניין בן דרור, שם נקבע " ... שעצם השיטתיות של המעשים עשויה ליצור עלילות לפגיעה משמעותית בתחרות בעסקים. מטבע הדברים, חזרתיות על ביצוע עבירות על החוק מאריכה את פרק הזמן שבו מתבצעות העבירות, גם אם לא מדובר בפעולה שנמשכת באופן אחיד לאורך כל תקופת הזמן הרלוונטית. שיטתיות מסוג זה אף מקדמת את האפשרות שהשחקנים בשוק יכלכלו את צעדיהם בהתאם לה, כלומר יבצעו תיאום דה-פקטו על בסיס "השיטה", ללא צורך בתיאום קונקרטי בכל מקרה ומקרה... כאשר מתחרה שב וחוזר על עבירות על החוק, והופך את העבירה על החוק להרגל עבורו, עשויה להיווצר עלילות לפגיעה משמעותית בתחרות בעסקים בעתיד, גם אם בנסיבותיו של כל מקרה לגופו לא מתקיימת עלילות כזו..." (שם בפסקה 34, וראו גם עניין בלווא בפסקאות 28-22).

אולם, צודק ב"כ הנאשם כי הדברים שם נאמרו בהקשר של סיווג העבירה כעבירת צד להסדר כובל בנסיבות מחמירות, בעוד שבעניינו הורשע הנאשם בעבירות צד להסדר כובל, בלא שיוחס לו שאלה נעברו בנסיבות מחמירות.

נסביר: חוק התחרות כנוסחו ערב תיקון מס' 21 – הוא הנוסח הרלבנטי לעניינו (ס' 55א(ב) לחוק) – קבע כי מי שהיה צד להסדר כובל דינו מאסר שלוש שנים (ס' 47א(1) לחוק). לצד זאת נקבע כי אם נעברה העבירה "בנסיבות מחמירות", היינו נסיבות ש"בהן עלולה להיגרם פגיעה משמעותית בתחרות בעסקים" דינו מאסר חמש שנים (במאמר מוסגר: בתיקון 21 לחוק הוחמר העונש המירבי בגין עבירת ההסדר הכובל והועמד על חמש שנים, על מנת לשקף את חומרת העבירה, לצד תיקון הסעיף הנוגע להרשעה בנסיבות מחמירות כך שזה לא יחול על עבירת הסדר כובל, כאשר בחינת הנסיבות וחומרת המעשים תיעשה בשלב גזירת העונש, ראו גם עניין בלווא בפסקה 12).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

התייחסות בית המשפט העליון לשיטתיות, לחזרתיות ולאינטנסיביות המעשים כפי שהובאה לעיל, נעשתה אגב דיון בשאלה אם הגבלת התחרות שנדונה שם היא "בנסיבות מחמירות", היינו אם היא נושאת עמה עלילות לפגיעה משמעותית בתחרות בעסקים. אלא שכפי שהדגיש ב"כ הנאשם – ובצדק – לנאשם כאן לא יוחסו עבירות של הסדר כובל בנסיבות מחמירות, לא יוחס לו שעבר את העבירות בנסיבות שבהן עלולה להיגרם פגיעה משמעותית בתחרות בעסקים (ייחוס עבירות כאמור שנכלל בכתב החשדות לכתחילה, הוסר לעת הגשת כתב האישום). ממילא לא הורשע הנאשם בעבירות כאמור. יש לכך משקל. מובן כי אין לייחס לנאשם פגיעה בתחרות, או עלילות לפגיעה בתחרות, בשיעור ובמידה התואמים עבירות שלא יוחסו לו ושהן לא הורשעו.

לצד זאת, אין בכך כדי להביא למסקנה שיש להימנע מלהידרש לתמונה הכוללת העולה מהאישומים שבהם הורשע הנאשם. ס' 40(ג) לחוק העונשין מורה כי בית המשפט יתחשב "בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר – לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת". על בית המשפט להידרש לתמונה העולה מאליה מתוך עובדות כתב האישום שבהן הורשע הנאשם (ראו ע"פ 677/14 **דנקור נ' מדינת ישראל** בפסקה מ"ד לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (17.7.14), שם נקבע כי התייחסות כאמור אינה מהווה חריגה מעובדות כתב האישום). הוראה זו חלה במישורין במקרה הנוכחי. התמונה העולה בענייננו היא כי הנאשם היה צד להסדרים רבים, שבוצעו בפועל לאורך זמן, על הדפוס והחזרתיות העולה מאופן ביצוע המעשים. מכך לא ניתן להתעלם. לכך יש משקל של ממש לחומרה, הגם שלא מיוחסות לנאשם עבירות של צד להסדר כובל בנסיבות מחמירות.

נספח עובדות מוסכמות

19. הסדר הטיעון כלל הסכמה על נספח עובדות מוסכמות וזאת מעבר להסכמה על עובדות כתב האישום המתוקן. נתייחס לאלה.

20. הנאשם שימש כמנהל תיק לקוחות בחברת ווי. הוסכם כי שימש בתפקידו כשכיר (ס' א' לנספח העובדות המוסכמות). לעובדה זו יכולה להיות משמעות לעניין מתחם הענישה בעבירות על חוק התחרות. מעמדו של הנאשם כשכיר – בשונה מבעלים – יכול להקרין על טובת ההנאה הצפויה לו כתוצאה ממעשי העבירה. יש לכך משקל מסוים לקולא (למשל, ע"פ 845/02 **מדינת ישראל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית** בפסקה 8 סיפא לפסק דינה של כבוד הנשיאה ד' ביניש (8.1.08)). עם זאת, אין מדובר בשיקול המאפיל על שיקולי הענישה שהובאו לעיל, ובשים לב לכך שהנאשם הורשע כמי שהיה צד לשורה ארוכה של הסדרים כובלים

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

ומשהטעמים ביסוד מדיניות הענישה שהתווה בית המשפט העליון חלים גם על בעל תפקיד במעמדו של הנאשם שכאן (ראו, ת"פ (מחוזי י-ם) 28192-08-12 **מדינת ישראל נ' אנג'ל** בפסקאות 39 ו-51 לגזר דינו של כבוד השופט ע' שחם (13.1.16); עניין דוידוביץ, בפסקה 96 לפסק דינו של כבוד השופט י' דנציגר).

21. בנוסף, נספח העובדות המוסכמות התייחס לשני אישומים, הרביעי והעשירי.

ביחס לאישום הרביעי הוסכם כי מדובר בשרתים שלא ניתן היה לרכוש ישירות מי.ב.מ (הפסקת ייצור) וכי קודם לבל"מ נערכה פגישה בין נציגי חברת ווי לנציגי התע"א במשרדי חברת אולטרייד בה הוצגו לנציגי התע"א שרתים מסוג זה. כן הוסכם על הגשת מסמך מסוים (נספח א' להסכמות) נושא תאריך 30.5.10, היינו קודם למועד פנייתה של אלתא בבקשה לקבלת הצעות מחיר (בהתאם לס' 31 לכתב האישום המתוקן). במסמך זה, שכותרתו "הנמקת ספק יחיד", צוין במקום המיועד ל"הנמקה לבחירת הספק", בין היתר, כי ברשות חברת ווי מלאי מחשבים מהסוג הנדרש. ב"כ המאשימה טען כי חרף האמור לעיל פנתה אלתא בבקשה לקבלת הצעות מחיר על מנת לבחון אם יש בנמצא אפשרויות אחרות וכי ההסדר סיכל את הדבר (ע' 488, ש' 28 – ע' 489, ש' 6). בהקשר זה יש ממש בטענת ב"כ הנאשם כי העובדות המוסכמות לא כללו התייחסות לטעם בעטיו הוצא הבל"מ במועד ובנסיבות הקונקרטיות ואין בהן משום תשתית מלאה בהיבט זה. מן העבר האחר ב"כ הנאשם לא חלק על כך שאין בעובדות המוסכמות כדי ללמד שרק חברת ווי יכולה היתה לספק את השרתים, כי ייתכן שגם גורם אחר יכול היה לספק את הציוד הנדרש, וכי ההסדר נושא האישום פגע באינטרס הציבורי, אף אם לטענתו בעוצמה פחות משמעותית (ע' 499, ש' 21-29).

האישום העשירי נסב על הסדר כובל שנועד לאפשר את זכייתה של חברת ווי בחודש אוקטובר 2011 במכרז מפ"י לתוספת דיסקים לנטאפ כולל רכישה, התקנה ותחזוקה. ביחס לאישום זה הוסכם בנספח העובדות המוסכמות כי כשנה קודם לכן יצאה מפ"י במכרז לשדרוג מערכות נטאפ שבו זכתה חברת ווי. כן הוסכם כי כחצי שנה לאחר זכיית חברת ווי במכרז נושא האישום הוחלט לאשר פטור ממכרז לשם רכישת שני מדפי דיסקים מחברת ווי בנימוק שמדובר במערכות חשובות שיש חשיבות לשמירת אחידות של המערכת בתחזוקה. גם כאן לא חלק ב"כ הנאשם כי זכייתה של חברת ווי במכרז קודם וכי מתן פטור ממכרז זמן מה לאחר המכרז נושא האישום אין בהם כדי לשנות מהמסקנה כי ההסדר נושא האישום פגע באינטרס הציבורי, הגם שלטענתו לא במידה לה טוענת המאשימה (ע' 499, ש' 26-29).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

בסופה של נקודה, נראה כי משקלן של העובדות המוסכמות ביחס לאישום הרביעי והעשירי מוגבל וכי אין בהן כדי לשנות באורח ממשי את תמונת החומרה העולה ממכלול המעשים בהם הורשע הנאשם, הכל כמתואר בהרחבה לעיל.

22. בהשלמה לאמור נתייחס לטענות נוספות שהועלו בהקשר קרוב וזאת על רקע שינויים שנעשו בין כתב האישום המקורי שהוגש לבין כתב האישום המתוקן שביסוד ההרשעה.

23. קבלת דבר במרמה – בהקשר זה הדגיש ב"כ הנאשם כי בעוד שבכתב האישום המקורי יוחסו לנאשם במספר לא מבוטל של אישומים עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירות כאמור לא נכללו בכתב האישום המתוקן. במספר אישומים נמחקו עבירות אלה כליל. בארבעה אישומים הן הומרו בעבירות של קבלת דבר במרמה, ללא ייחוס נסיבות מחמירות, ותוך שהעובדות שונו כך שלא יוחסו לנאשם כי הציג מצג כוזב כי ההצעה הוגשה באורח עצמאי ובלא קשר עם מציע אחר אלא רק כי לא גילה למזמין – אלתא, ממך, אלאופ או מפ"י (בהתאם לאישום) – את עובדת התיאום. בהתאמה יוחסו לנאשם כי בהסתמך על כך – היינו על אי הגילוי, ולא על מצג שווא – התקבלה הנחת דעתו של המזמין בדבר כשרות הצעתה של חברת ווי. לצד זאת לא נטען בכתב האישום כי בהסתמך על כך התקבלה הצעתה של ווי כזוכה כפי שיוחס לכתחילה. לתיקונים אלה יש משקל. גזירת הדין נעשית כמובן אך ביחס לעובדות שבהן הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בכתב האישום המתוקן. צדק ב"כ הנאשם גם בכך שלא היה מקום שהמאשימה תייחס לנאשם בטיעוניה מצג שווא, משכתב האישום המתוקן לא כלל טענת-עובדה כאמור (ע' 487, ש' 22, וההתנגדות בע' 487, ש' 30-32). לצד זאת, גם בעובדות שעל יסודן הורשע הנאשם בעבירות קבלת דבר במרמה, בשל אי גילוי עובדת התיאום למזמינים וקבלת הנחת דעתם בדבר כשרות הצעותיה של חברת ווי בהסתמך על כך גלומה פגיעה בערך המוגן של חופש הרצון והבחירה של המזמינים, באופן החותר תחת הבסיס של ההליך התחרותי ותחת ההוגנות שלו. אכן, הודאת הנאשם בעבירה של קבלת דבר במרמה, על יסוד אי גילוי כאמור, מלמדת כי מעשיו היו נגועים במרמה, היינו, "טענת עובדה בענין שבעבר, בהווה או בעתיד, הנטענת בכתב, בעל פה או בהתנהגות, ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת" (הגדרת "מרמה", סעיף 414 לחוק העונשין). ככזה, באי הגילוי טמון גם יסוד של חוסר יושר. משכך, אין לקבל את ניסיונו של ב"כ הנאשם לשוות לעבירות גוון פרוצדורלי-טכני בלבד.

24. ב"כ הנאשם הוסיף וציין כי בכתב האישום המתוקן לא יוחסו לו עבירות חמורות שיוחסו לו לכתחילה, ובכלל זה עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות כמו גם עבירה של השמדת ראייה. בנוסף לא יוחסו לנאשם עבירות צד להסדר כובל בשלושה אישומים נוספים שנכללו לכתחילה בכתב האישום המקורי. במצב דברים זה טען כי יש להתחשב כשיקול

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

לקולא בעינוי הדין שנגרם לנאשם בשל חרב העבירות החמורות יותר שעמדה מעליו. בנסיבות העניין אף שניתן לתת לאמור משקל מסוים, סבורני כי משקלו של שיקול זה אינו רב. אכן, כטענת ב"כ הנאשם, כתב האישום המתוקן משקף שינויים והתאמות מסוימים. עם זאת, לא ניתן לומר כי הבסיס לכתב האישום המקורי נשמט. במהותם של דברים נותרה הלכה של כתב האישום על כנה. עיינתי בפסקי הדין מהם ביקש ב"כ הנאשם להיבנות. נראה כי שם דובר בשינויים משמעותיים ודרמטיים הרבה יותר באורח המקרין על המשקל ההולם של שיקול זה בנסיבות המקרה שלפניי (לפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם ראו: ע"פ 192/79 **מדינת ישראל נ' קצנשטיין** בפסקה 17 לפסק דינו של כבוד השופט י' כהן (22.1.1980) שם זוכו הנאשמים מעבירות מס בסכומים ניכרים שיוחסו להם באישום אחד והורשעו בסכומים פעוטים יחסית הנופלים עשרות מונים באישום אחר; ת"פ (מחוזי ת"א) 31352-05-16 **מדינת ישראל נ' חזד** בפסקה 34 לגזר דינו של כבוד השופט מ' לוי (30.11.20) שם עמד על הפער המהותי בין כתב האישום המקורי שייחס לנאשם עבירות חמורות ביותר במסגרת שתי תכניות עברייניות שלא הוכחו לבין העבירה שבה הורשע בסופו של יום).

הסדרי טיעון בפרשה והענישה הנוהגת

25. בטיעוניהם לעונש התייחסו הצדדים גם להסדרי טיעון שנעשו עם מעורבים אחרים בפרשה שהואשמו יחד עם הנאשם שלפניי כמו גם לענישה הנוהגת בפועל. לעניינים אלה נתייחס עתה.

26. הסדרי טיעון – המאשימה הפנתה להסדרי טיעון סגורים שנעשו עם שלושה נאשמים אחרים בפרשה שלפניי:

יעקב נווה (נווה), שהיה מנהל מכירות בטרופל סי, הורשע בשלושה אישומים בעבירות צד להסדר כובל, אותן עבירות בהן הורשע הנאשם שלפניי. נווה לא הורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה. האישומים והעבירות בהם הורשע נווה חופפים להסדר חלוקת הפרויקטים הכללי באישום הראשון שלפניי ולהסדר הכובל ביחס לפרויקט בולטימור באישום השלישי. נווה הורשע בהסדר כובל ביחס לפרויקט נוסף שלא יוחס לנאשם כאן. נווה נדון לעונש של מאסר בפועל לתקופה של שישה חודשים לריצוי בעבודות שירות לצד רכיבים עונשיים נוספים (הכרעת דין מיום 26.6.17, גזר דין מיום 26.9.17).

רון וישניצר (וישניצר), שהיה מנהל מכירות בא.מ.ת, הורשע בשני אישומים בעבירות צד להסדר כובל, אותן עבירות בהן הורשע הנאשם שלפניי. וישניצר לא הורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה. ההסדרים בהם הורשע וישניצר הם ההסדר שבו הורשע הנאשם שלפניי באישום השישי וההסדר הראשון מבין ההסדרים שבהם הורשע הנאשם שלפניי באישום השמיני.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

וישניצר נדון לעונש של מאסר בפועל לתקופה של חמישה חודשים לריצוי בעבודות שירות לצד רכיבים עונשיים נוספים (הכרעת דין מיום 12.7.17, גזר דין מיום 14.9.17).

יעל רובינשטיין (רובינשטיין), שהיתה מנהלת מכירות בא.מ.ת, הורשעה באישום אחד בעבירת צד להסדר כובל. רובינשטיין לא הורשעה בקבלת דבר במרמה. ההסדר הכובל בו הורשעה הוא ההסדר בו הורשע הנאשם שלפניי באישום העשירי. רובינשטיין נדונה לעונש של מאסר בפועל לתקופה של חודשיים לריצוי בעבודות שירות לצד רכיבים עונשיים נוספים (הכרעת דין מיום 12.7.17, גזר דין מיום 14.9.17).

27. העונשים שהוטלו על מעורבים אחרים באותה פרשה מהווים נתון רלבנטי בקביעת עונשו של הנאשם (ויוער כי בדומה לעניינם של המעורבים הנוספים הוסכם כי גם הנאשם לא ניהל הוכחות, ס' ו' לנספח העובדות המוסכמות; וראו הסברי ב"כ המאשימה כי כך הוסכם נוכח המו"מ המתקדם עם הנאשם עוד קודם להוכחות ואף שזה הושלם במהלך ההוכחות, ע' 494, ש' 15-16). בהתאם לעיקרון אחדות הענישה יש לשמור על יחס הולם בין עונשיהם של נאשמים שונים באותה פרשה, וזאת לפי מידת אשמים ובכלל זה חלקם היחסי בפרשה. בהתאם יש לשמור על יחס של שקילות בין מבצעייהם של מעשים הנבדלים זה מזה במניינם, חומרתם או בנסיבות (למשל, ע"פ 8345/15 **אוחנה נ' מדינת ישראל** בפסקה 35 לפסק דינו של כבוד השופט מ' מזוז (19.9.17); ע"פ 7907/14 **ואזנה נ' מדינת ישראל** בפסקה 21-22 לפסק דינו של כבוד השופט מ' מזוז (22.2.15)).

28. ב"כ הנאשם טען כי אמת המידה לענישה העולה מהעונשים שהוטלו על מעורבים אחרים היא של מאסר לריצוי בעבודות שירות וכי הגם שמעשיו של הנאשם חמורים ממעשי האחרים אין בכך כדי להצדיק להטיל על הנאשם מאסר לריצוי בין כותלי הכלא (ע' 500, ש' 22-25). טענות אלה אין בידי לקבל. הן מתעלמות מהפער המהותי בין מעשי הנאשם לבין מעשיהם של האחרים. כאמור, יש לשמור על יחס הולם בין עונשיהם של מעורבים שונים בהתאם למידת אשמים וחלקם בפרשה. הנאשם והאחרים אינם עומדים על אותה מדרגת חומרה, אף לא קרוב לכך. לכל אחד מן האחרים יוחסו, לכל היותר, הסדרים בודדים. הנאשם הורשע בשנים עשר אישומים בעבירות הסדר כובל לצד הרשעה בעבירות קבלת דבר במרמה. מדובר בריבוי הסדרים, לאורך זמן ובהיקף כספי משמעותי. ההבדל בין עניינו של הנאשם לעניינם של האחרים ניכר. מידת החומרה במעשיו עולה באופן משמעותי על חומרת מעשיהם של המעורבים האחרים. ההבדל בין המקרים חד ובולט. מדובר במי ששב וחזר והיה צד להסדרים כובלים, פעם אחר פעם, ועשה את התיאום לדפוס והרגל. הכמות והתדירות יוצרים, במצב זה, פער ברור של איכות בחומרת המעשים. מעשיו של הנאשם מצביעים על חומרה בסדר גודל שונה לחלוטין מהחומרה במעשיהם של המעורבים האחרים. במצב דברים זה, ובשים לב

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

למדיניותו הברורה של בית המשפט העליון, אין בכך שבעניינם של האחרים הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות כדי להצדיק הטלת עונש כאמור על הנאשם.

29. הדברים דומים גם בכל האמור ביגאל בביאן (בביאן). בהתאם למוסכם בביאן היה, כמו הנאשם, מנהל מכירות בחברה, הוא היה מעורב באישום העשירי – הסדר כובל ביחס למכרז מפ"י – ועניינו נסגר מחוסר עניין לציבור (ס' ז' סיפא לנספח עובדות מוסכמות). משקלו של הטיעון הנסמך על אי העמדתו לדין של בביאן בכל הנוגע לגזירת עונשו של הנאשם, הוא מוגבל. זאת, משלא היתה מחלוקת שבביאן היה מעורב אך באישום אחד ולא היה מעורב ביתר האישומים וההסדרים הרבים שבהם הורשע הנאשם (ע' 500, ש' 16-17).

30. ענישה נוהגת – מעבר להסדרי הטיעון שנעשו בפרשה זו התייחסו הצדדים בטיעוניהם לעונשים שהושטו בפועל בגין עבירות הסדרים כובלים בפרשות אחרות.

ב"כ הנאשם שב והדגיש כי הנאשם לא הורשע בעבירות הסדר כובל בנסיבות מחמירות, שהענישה בהן ראוי שתהיה חמורה מהענישה בעבירת הבסיס של עשיית הסדר כובל (וראו פסקה 108 לפסק דינו של כבוד השופט י' דנציגר בעניין דוידוביץ). ב"כ הנאשם הפנה לדברים שנאמרו בעניין דוידוביץ לפיהם "מעטים המקרים בהם הוטלו עונשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח על מי שהורשעו בעבירת הבסיס" (שם). בכך ביקש למצוא תמיכה לטענה כי בעניינו של הנאשם יש להסתפק בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות ולהימנע מהשתת מאסר מאחורי סורג ובריח.

בנסיבות העניין אין בידי לקבל עמדה זו. אכן, בנקודת המוצא יש ממש בטענה כי יש משקל לכך שהנאשם הורשע בעבירת הבסיס ולא בעבירה של צד להסדר כובל בנסיבות מחמירות. עם זאת, אין בכך כדי להביא לקבלת הטענה כי במקרה הנוכחי יש להעדיף עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות על מאסר בין כתלי הכלא. כמה טעמים לדבר.

ראשית, עונשי מאסר לריצוי בכליאה הוטלו גם על מי שהורשעו בעבירות הסדר כובל שלא בנסיבות מחמירות. זאת, הן בעבר (ראו הסקירה בפסקה 109 בעניין דוידוביץ, פסקה ר"ט בעניין וול), הן בשנים האחרונות ולאחר פסק הדין בעניין דוידוביץ (ראו גזרי הדין בעניינם של גלעד האוזמן וניצן כהן בת"פ (מחוזי י-ם) 49529-12-11 מדינת ישראל נ' בן דרור בפסקאות 70 ו-89 לגזר דינו של כבוד השופט ע' שחם (2.1.18) שם הושתו גם עונשי מאסר בפועל לריצוי בין כתלי הכלא על נאשמים אלה, להלן: **פסק המחוזי בעניין בן דרור**; ערעורים בהקשר זה נדחו בהמלצת בית המשפט העליון, ראו בפסקה 16 לפסק הדין בעניין בן דרור).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

שנית, בית המשפט העליון קבע, פעם אחר פעם, מדיניות ברורה ועקבית לפיה יש להטיל על מבצעי עבירות בתחום ההגבלים העסקיים עונשי מאסר לריצוי בכלא ושלא בעבודות שירות. מדיניות זו לא יוחדה או הוגבלה אך לעבירות שנעשו בנסיבות מחמירות. גם הטעמים שביסודה, ובכלל זה שיקולי הרתעה בשים לב גם למבצעי העבירות ולכך שמדובר בעבירות כלכליות אינסטרומנטליות, הם טעמים בעלי תחולה כללית. אכן, אין להתעלם כליל מעונשים שהוטלו בעבר בעבירות הסדרים כובלים ויש לתת להם משקל מסוים (בפסקה 108 לפסק דינו של כבוד השופט י' דנציגר בעניין דוידוביץ). עם זאת, כפי שנפסק ככלל מדיניות הענישה הנהוגה לשם קביעת מתחם העונש היא המדיניות בעת מתן גזר הדין (ע"פ 6799/14 אופיר נ' מדינת ישראל בפסקה 11-12 לפסק דינו של כבוד השופט מ' מזוז (16.3.15)). לנאשם אין זכות קנויה לכך שבית המשפט לא יחמיר בעונשו מעבר לרמת הענישה שנהגה בעת ביצוע העבירה (ע"פ 4603/17 אדרי נ' מדינת ישראל בפסקה 13 לפסק דינו של כבוד השופט ע' פוגלמן בערעור על גזר הדין (16.7.19); עניין לימור בפסקה 76). בהתאם, וכפי שנפסק לפני למעלה מעשור, משנקבעה מדיניות ענישה – להטלת עונשי מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח – על בתי המשפט להציבה כנקודת מוצא ולפעול ליישומה (עניין לימור, בפסקה 74). אמנם, יש לעשות כן באורח הדרגתי, אך כפי שהדגיש בית המשפט העליון, יש להמשיך ולפסוע במגמת ההחמרה בענישה באורח ברור ועקבי (עניין בן דרור, בפסקאות 46-47). כך גם נוהג בית המשפט העליון בפועל (ראו למשל עניין בלווא).

שלישית, בעניינו מדובר בריבוי הסדרים אסורים, שבוצעו בפועל, לאורך זמן ובהיקף כספי משמעותי. הנאשם הורשע בעבירות הסדרים כובלים בשנים עשר אישומים שונים ולאורך תקופה של כשלוש שנים. המקרים אליהם הפנה ב"כ הנאשם בטיעונו (ע' 497, ש' 21 ואילך) אינם דומים בהיקפם ובנסיבותיהם לעניינו. מרביתם נסבו על תיאום בודד או תיאומים מעטים ולא על מספר ניכר של אישומים ועבירות כבעניינו. ההבדל משמעותי. בית משפט זה עמד בעבר על כך ש"..." במקרים של תיאום בודד של הליכים תחרותיים, מוטלים על נאשמים, אשר ההליכים בעניינם הסתיימו לאחר ניהול הוכחות, מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ... במצב זה, ובשים לב למדיניות הענישה העקבית שנקבעה בפסיקת בית המשפט העליון ... בדבר הטלת עונשי מאסר בין כותלי הכלא, בעבירות של הגבלים עסקיים, מתחייבת המסקנה כי מתחם הענישה של אותם נאשמים, אשר הורשעו ... לא בעבירה אחת כי אם בשורה של עבירות לפי חוק ההגבלים העסקיים (כמו גם בעבירות של קבלת דבר במרמה), יכלול רכיב של מאסר בפועל, לריצוי בין כותלי הכלא..." (פסקה 19 בפסק המחוזי בעניין בן דרור, וראו ההפניות שם; וראו גם הערת בית המשפט העליון בעניין בן דרור ביחס לחלק מהנאשמים לפיה היה מקום לאימוץ מדיניות ענישה מחמירה אף יותר שתתבטא בריצוי עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח לתקופות ארוכות יותר, שם, בפסקאות 18 ו-47).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

דברים אלה יפים לענייננו שבו הורשע הנאשם לא בעבירה אחת אלא בעבירות רבות, רבות מאד, של הסדרים כובלים בשנים עשר אישומים שונים לצד עבירות של קבלת דבר במרמה.

31. הצדדים התייחסו בטיעוניהם גם לגזר הדין שניתן בעניין בבלפר. שם דובר בהסדרים כובלים לתיאום בהליכים תחרותיים בתחום רכש מחשוב עבור בזק וחברת החשמל. לא היתה מחלוקת בין הצדדים כי קיימים קווי דמיון מסוימים בין האישומים שם לאישומים כאן, לרבות בנוגע לתחום הפעילות ולאופי האישומים, כשב"כ הנאשם ציין גם שמדובר באותם אנשים, בחלק מהמקרים. אלא שלצד אלה קיים פער משמעותי וניכר לעין בין הפרשות, ובכלל זה לעניין מספר האישומים וההסדרים הכובלים (שם ארבעה), לעניין משך הזמן, לעניין ההיקף הכספי וביחס למכלול. כן נשקלו שם לקולא שיקולים שאינם רלבנטיים לענייננו (ראו שם, בפסקה 39). משכך, אין בגזר הדין שניתן בעניין בבלפר כדי להצדיק סטייה מן ההלכה הברורה והעקבית של בית המשפט העליון באשר למדיניות הענישה הראויה והנוהגת בעבירות בהן הורשע הנאשם.

מתחם העונש ההולם - תוצאה

32. נוכח כלל האמור לעיל אין בידי לקבל את עמדת ב"כ הנאשם כי יש לקבוע כרף התחתון של מתחם הענישה עונש של מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. עמדה זו אינה עולה בקנה אחד עם פסיקת בית המשפט העליון באשר למדיניות הענישה בעבירות הנדונות. זאת, בשים לב בין היתר לריבוי המעשים, למשך הזמן ולהיקף הכספי וגם כאשר מביאים בחשבון את כלל טענות הנאשם כפי שהובאו לעיל ובכלל זה כי לא הורשע בעבירת הסדר כובל בנסיבות מחמירות.

33. על יסוד מכלול הנסיבות, השיקולים והנתונים שפורטו לעיל, סבורני שיש לקבוע כי מתחם הענישה בענייננו של הנאשם יעמוד על עונש מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריא לתקופה של מספר חודשים כרף תחתון ועד תקופה של שנה ומספר חודשי מאסר בפועל כרף עליון. זאת, לצד רכיבים עונשיים של קנס ומאסר על תנאי שביחס אליהם הגיעו הצדדים להסכמה.

העונש המתאים

34. הנאשם הוא כבן 54. לא נטען שיש לו עבר פלילי. הנאשם לקח אחריות מלאה למעשיו והביע לפניי חרטה עליהם. יש לכך משקל. בהתאם למוסכם הנאשם לא ניהל הוכחות והודה במיוחס לו באופן שיש בו כדי להביא לחסכון במשאבים. גם לכך יש משקל.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

35. יש יסוד לעמדת המאשימה כי בכל האמור בעונש המתאים בתוך המתחם יש משקל לשיקול של הרתעת הרבים (ס' 140 לחוק העונשין). כפי שהובא לעיל, בית המשפט העליון הדגיש את משקלו של שיקול זה במסגרת מדיניות הענישה בעבירות על דיני התחרות.

36. בה בעת יש לתת משקל גם לשיקול של חלופי הזמן.

בעניינו טען ב"כ הנאשם בדיון לפניי ובהשלמת טיעון שהותרה לבקשתו לאחר הדיון, כי משך החקירה ומשך הזמן שנדרש לגיבוש עמדת המאשימה ביחס להגשת כתב אישום חרגו מהמועדים הקבועים בנהלים החלים וכי בכל מקרה מדובר בהתמשכות הליכים משמעותית שיש ליתן לה משקל. נידרש לטענות אלה.

בפתח הדברים יצוין כי כאשר מדובר בתיקים כלכליים שהיקפם נרחב – ובכלל זה בתיקי הגבלים עסקיים – חשיפת העבירות, חקירתן, גיבוש התיק להעמדה לדיון ובירור המשפט מתמשכים לעיתים קרובות זמן רב, רב מאד, בשל מורכבות העבירות; ריבוי הפרשיות; מספרם הרב של המעורבים; ואורך התקופה בה בוצעו המעשים. בעניינו ציינה המאשימה כי במסגרת החקירה נגבו למעלה מ-230 הודעות, נחקרו למעלה מ-130 נחקרים ונעשה עיבוד של מידע אלקטרוני בהיקף נרחב. כתב האישום בתיק הוגש נגד 16 נאשמים וכלל לכתחילה 19 אישומים. הוא מתייחס לעבירות שבוצעו על פי הטענה במשך תקופה של כשלוש שנים. מדובר בבירור בתיק מורכב ורחב היקף עד מאד.

בהתאם לנספח העובדות המוסכמות החקירה הגלויה נפתחה בחודש מאי 2012, חומר החקירה הועבר למחלקת המשפטית של רשות התחרות באוקטובר 2014, השימוע לנאשם נערך בנובמבר 2016 וכתב האישום הוגש בפברואר 2017. מטענות הצדדים עלה כי במועדים שונים קודם להגשת כתב האישום התקיימו השלמות חקירה.

בהשלמת הטיעון טען ב"כ הנאשם כי זמן החקירה בתיק – כ-34 חודשים הכולל גם השלמות חקירה שארכו כ-6 חודשים – חרג מפרק הזמן של עד 18 חודשים הקבוע להשלמת חקירת חשוד בעבירות מסוג פשע, בנוהל "הגבלת משך חקירה נגד חשוד" (נוהל 300.05.106 של האגף לחקירות ולמודיעין של משטרת ישראל מיום 1.2.14, להלן: **הנוהל**). טענה זו לא הועלתה לכתחילה בדיון לפניי. מכל מקום, לא הונח בסיס לכך שהנוהל האמור של משטרת ישראל חל על מחלקת החקירות של רשות התחרות. ספק גם אם הוראות הנוהל מתאימות לחקירת עבירות כלכליות רחבות היקף, השונות מבחינה מהותית מרבות מחקירות המשטרה בעבירות פשע. להשלמת התמונה יוער כי לאחר הגשת כתב האישום בעניינו הוסף ס' 57 לחוק סדר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. סעיף זה מורה כי אין להגיש כתב אישום אם חלפו משך החקירה וההעמדה לדין הקבועים בנהלים, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה (ב"כ הנאשם לא חלק כי הסעיף אינו חל בענייננו). המאשימה הבהירה כי לאחר תיקון החקיקה האמור קבעה רשות התחרות את נוהל "משך החקירה נגד חשוד ברשות התחרות" וכי הנוהל אושר על ידי היועץ המשפטי לממשלה. על פי נוהל זה יש לסיים חקירה פלילית ברשות התחרות בעבירות מסוג פשע בהקדם ולא יאוחר מתום שלוש שנים מיום חקירתו הראשונה של החשוד באזהרה. גם לשיטת הנאשם לא חרג משך זמן החקירה בענייננו מכך. נראה, אפוא, שהנאשם לא הניח תשתית לכך שמבחינה מהותית התמשכה החקירה בנסיבות העניין מעבר לסביר.

טענה נוספת נסבה על הנחיית היועץ המשפטי לממשלה "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (הנחייה 4.1202 מאוגוסט 2010, להלן "ההנחייה" או "הנחיית היועץ"). ב"כ הנאשם טען כי פרק הזמן שחלף מאז העברת תיק החקירה למחלקה המשפטית ברשות התחרות ועד להגשת כתב אישום – קרוב ל-29 חודשים – חרג מפרק הזמן המירבי הקבוע בהנחייה שהוא 18 חודשים. אלא שבפרק הזמן הנטען הביא ב"כ הנאשם בחשבון גם את פרקי הזמן שנדרשו להשלמת חקירה ולשימוע אף שעל פי ההנחייה אלה לא באים במניין. ב"כ הנאשם טען כי חרף האמור יש להביא פרקי זמן אלה בחשבון משלא נעשה דיווח ולא התקבל אישור ביחס אליהם, כנדרש לפי הטענה בהתאם להנחייה. עיון בהנחייה מעלה ספק אם אכן נדרש אישור להבדיל מתיעוד ודיווח על פרקי הזמן לשימוע ולהשלמת חקירה (ראו ס' 3(ב) להנחייה, וחרף אי בהירות מסוימת העולה מס' 4(ג) לה; בנוסף, נראה כי בנוסח ההנחייה כיום, לאחר עדכונה ממרץ 2020, פרקי הזמן להשלמת חקירה ולשימוע באים בגדר נסיבות העוצרות את מניין תקופת הטיפול בתיק אף בלא דיווח, ס' 4(ג) שם). המאשימה הסבירה גם כי יחידת התביעה הפלילית ברשות התחרות היא קטנה באורח יחסי וכי ראש היחידה – אליו יש לדווח – ממילא נוטל חלק פעיל בשימוע ובהחלטה על השלמות חקירה. יש בכך כדי להציב סימן שאלה באשר להתאמת היבט זה של ההנחייה, באשר לתיעוד או דיווח, למקרה שלפנינו. כך או כך, לגופם של דברים לא הועלתה טענה להתמשכות בלתי סבירה או לשיהוי מהותי בנוגע למשך השימוע או להשלמות החקירה. אף לא נטען כי בניכוי פרקי הזמן שנדרשו לאלה, חרגה המאשימה מפרק הזמן הקבוע בהנחייה או כי התמשכות הליכי הטיפול במחלקה המשפטית ברשות התחרות היתה בלתי סבירה.

בסיכומם של דברים נראה כי הנאשם לא הניח תשתית מבוססת לחריגה מהותית מהנהלים או ההנחיות החלים. במצב דברים זה אינני סבור כי ההתנהלות לוקה בשיהוי או כי חלוף הזמן מצדיק סטייה ממתחם הענישה ההולם. נפסק כי "כעקרון, כאשר הליכי חקירה והעמדה לדין הלכו ונמשכו על ציר הזמן במסגרת התקופות שנקבעו בנהלי רשויות

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

החקירה ובהנחיית היועץ המשפטי לממשלה, ככלל, לא יהיה מקום לקבוע כי נפל שיהוי בהתנהלותם, ולא יהיה בחלופי הזמן כדי להצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם (רע"פ 813/20 מדינת ישראל נ' סינן בפסקה 6 לפסק דינו של כבוד השופט נ' סולברג (4.1.21); ואין בפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם, למשל בפסקה 16 להשלמת הטיעון, אשר חלקה נסבה על עבירות שאינן מעלות מורכבות, ולו קרובה, למורכבות במקרה שלפנינו, כדי לשנות).

אולם בכך לא מסתיים הדיון בסוגיית חלופי הזמן. מאז ביצוע העבירות נושא האישום הראשון חלפו כשתיים עשרה שנים. מאז ביצוע העבירות נושא האישום האחרון חלפו כתשע שנים. כתב האישום הוגש קרוב לחמש שנים לאחר פתיחת החקירה הגלויה. מדובר בפרקי זמן משמעותיים. אכן, יש להתחשב במורכבות הליכי החקירה והמשפט בפרשה הנדונה. עם זאת, חלופי הזמן מקרין על תכליות הענישה. טמונה בו גם מידה של פגיעה בנאשם שמתהלך שנים ארוכות כשעננה מעל ראשו. אף שבנסיבות העניין ונוכח מורכבות ההליכים אינני סבור שחלופי הזמן מצדיק לסטות ממתחם הענישה, יש לתת לו משקל של ממש לעת גזירת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם.

37. נתייחס עתה לטענות שהועלו באשר לנסיבות אישיות שיש להביאן בחשבון לעת גזירת הדין.

38. אשת הנאשם העידה בקצרה בדיון לפניי. מטעם הנאשם הובאו ראיות לעונש. התמונה הכוללת היא של אדם העוזר לזולתו, אכפתי, תורם ומסייע גם לאחרים ולנזקקים אף כאלה שאינו מכיר, מוערך על ידי הסובבים אותו, ודמות בולטת במקום עבודתו, המתואר על ידי אחרים, בין היתר, כבעל תכונות של הוגנות, חריצות, ומחויבות (ראו המכתבים שצורפו – במ/1). ב"כ הנאשם הוסיף כי הנאשם שירת בצנחנים ונפגע מכדור ברגלו בעת פעילות מבצעית (לא הוצגו מסמכים בהקשר זה וביחס למצב עדכני). אשת הנאשם העידה, בין היתר, על מאמצים ניכרים שעשו הנאשם והיא להביא לגיוס שני בניהם כמתנדבים לצה"ל [קטע הושמט], ועל כך שאחד הבנים קיבל תעודת הצטיינות במהלך שירותו (בגדרי במ/2). עוד הודגש כי הנאשם הוא איש משפחה מסור לילדיו ולהוריו. כל אלה עומדים לזכותו של הנאשם וראויים להישקל. לצד זאת, אין מדובר בשיקולים חריגים או בתרומה יוצאת דופן במידה שעשויה להטות באורח מהותי את שיקולי הענישה (ראו והשוו, עניין לימור בפסקה 88).

39. מצב כלכלי – אשת הנאשם העידה כי בשל הפרשה [קטע הושמט].
 [קטע הושמט], כי שמו הטוב נפגע, כי נאלץ להקים חברה משלו [קטע הושמט].
 [קטע הושמט]. בהקשר זה הוצגו מספר מסמכים (בגדרי במ/2). ככלל זה הוצג
 [קטע הושמט]

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

.....
[.....] כן הוצגו מסמכים בקשר עם הלוואות שונות שנטלו הנאשם ואשתו ופוליסה מסוימת שפדה הנאשם. אין במה שהוצג כדי לפרוס תמונה מלאה או כדי להוות תשתית ממשית ומספקת ביחס למצבו הכלכלי של הנאשם או לנזקים שנגרמו לו. יש בכך כדי לגרוע מהמשקל שניתן לתת לשיקול זה.

40. מצב רפואי – אשת הנאשם העידה על השלכות הפרשה על הנאשם [קטע הושמט]

.....[.....]. התשתית שהוצגה חלקית. לא הונחה תשתית ממשית ביחס לפגיעה שנגרמה בעבר או ביחס לכך שעונש מאסר לריצוי בכלא עלול לגרום לנאשם לנזק על רקע הנתען. על רקע האמור, גם לטיעון זה קשה לייחס משקל רב.

41. משפחת הנאשם – שני בניו של הנאשם, כיום בני 22 ו-23, [קטע הושמט]

.....[.....]. אשת הנאשם ציינה בעדותה כי ככל שהנאשם יישלח לכלא לא יוכל לתמוך בה במקרה של אירוע רפואי. אינני מתעלם מקושי זה. לצד זאת, [קטע הושמט]

.....[.....]. יש בכך כדי להפחית ממשקלו של עניין זה. הדברים דומים גם ביחס להורי הנאשם. ב"כ הנאשם ציין כי הורי הנאשם המתגוררים ברמת הגולן הם מבוגרים וכי מצבם אינו טוב (לא הובאו פרטים ממשיים ולא הוצגו מסמכים בהקשר זה). נטען כי הנאשם הוא היחיד שנוסע אליהם כל אימת שהדבר נדרש (עניין זה נזכר גם באחד המכתבים בגדרי במ/1). אינני מתעלם גם מקושי אפשרי במישור זה. עם זאת, גם כאן לא הונחה תשתית כי מדובר בקושי בעוצמה ובמידה שיכולים להטות באורח מהותי את שיקולי הענישה.

העונש המתאים – סיכום ותוצאה

42. נתתי דעתי לכלל טענות הצדדים ולמכלול השיקולים כפי שהובאו לעיל. בנסיבות העניין ובשים לב גם לנטילת האחריות על ידי הנאשם וליקול של חלוף הזמן, סבורני כי יש לקבוע את העונש המתאים קרוב לרף התחתון של מתחם העונש ההולם. בסופו של יום גם המאשימה סברה שיש לקבוע את העונש המתאים בחלקו התחתון של המתחם. במכלול הנסיבות, ובשיב לב גם לתוצאה אליה אני מגיע בכל הנוגע לרכיב עונש המאסר, מצאתי שהסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים ביחס ליתר הרכיבים העונשיים, הקנס והמאסר על תנאי, סביר ומאוזן ויש לכבדו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 54589-02-17 מדינת ישראל נ' שרון ואח'

43. התוצאה של כל האמור היא שאני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים :

א. מאסר בפועל לתקופה של חמישה וחצי חודשים, אשר ירוצה בין כותלי הכלא.

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו בימ"ר ניצן ביום 15.11.21 עד לשעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות ועותק מגזר הדין. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים – 074-7831077, 074-7831078, ולהתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייצבות.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים אשר ירוצה בפועל אם הנאשם יעבור עבירה לפי חוק התחרות או עבירה של קבלת דבר במרמה לפי חוק העונשין, במשך תקופה של שלוש שנים שתחילתה, כמוסכם, מיום מתן גזר הדין.

ג. קנס כספי בסך של 100,000 ₪ שישולם ב-25 תשלומים חודשיים שווים ורצופים.

ניתן היום, י"ד תשרי תשפ"ב, 20 ספטמבר 2021, במעמד הצדדים.

דוד גדעוני, שופט